

The Integration of Buddhist Principles to Promote Political Participation in Democracy of Conscripts under the Security Guard Company, Office of the Permanent Secretary for Defence

Tanisorn Dechachaiakarayothin¹ Sayam Dampreeda² and Paradorn Kaewbutdee³

Received: March 25, 2025

Revised: March 22, 2026

Accepted: March 27, 2026

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the level of democratic political participation of conscripts in the Security Guard Company, Office of the Permanent Secretary for Defence; 2) to analyze the relationship between Aparihaniyadhamma 7 and the democratic political participation of these conscripts in the Security Guard Company; and 3) to propose guidelines for integrating Buddhist principles to promote democratic political participation of conscripts in the Security Guard Company. This research was quantitative research that applied Sombat Thamrongthanyawong's concept of political participation as a conceptual framework for the study, in conjunction with Aparihaniyadhamma 7. Data were collected using a questionnaire with an overall reliability coefficient of 0.937 from a total population of 97 conscripts in the Security Guard Company 1 and 2. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation

¹ Office of the Permanent Secretary for Defence

²⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: Ssr26961@gmail.com, Tel. 0923759977

coefficient. Data from open-ended questions were analyzed through content analysis and synthesized into guidelines for integrating Buddhist principles. The research findings revealed that 1) overall adherence to Aparihaniyadhamma 7 was at a high level ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.26$), and political participation in a democratic system was also at a high level overall ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.45$); 2) Aparihaniyadhamma 7 had a high positive correlation with the democratic political participation of conscripts, statistically significant at the .01 level ($r = .77$); and 3) regarding guidelines for integrating Buddhist principles to promote democratic political participation, Aparihaniyadhamma 7 should be applied to foster consultation, unity, respect for rules and superiors within the legal framework, collective responsibility, and a sufficiency-based lifestyle. This should be coupled with promoting the exercise of voting rights with mindfulness, respect for diverse opinions, and political conduct characterized by integrity, discipline, and respect for the law.

Keywords: integration of Buddhist principles, political participation, Security Guard Company, conscripts, Office of the Permanent Secretary for Defence

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

ธนีสร์ เตชาชัยอัครโยธิน¹ สยาม คำปรีดา² และภาราดร แก้วบุตรี³

Received: March 25, 2025

Revised: March 22, 2026

Accepted: March 27, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอปริหานิยธรรม 7 กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน และ 3) นำเสนอแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แนวคิดหลักอปริหานิยธรรม 7 ร่วมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิดของสมบัติ อารังญวงศ์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.937 เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด จำนวน 97 นาย ซึ่งเป็นทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกันที่ 1 และ 2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ส่วนข้อมูลจากคำถามปลายเปิดวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์เป็นแนวทางการบูร

¹ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: Ssr26961@gmail.com, Tel. 0923759977

ผลการหลักพุทธธรรมผลการวิจัย พบว่า 1) การปฏิบัติตามหลักอภิธานิธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.26$) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาชนไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.45$) 2) หลักอภิธานิธรรม 7 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาชนไทยของทหารกองประจำการในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .77$) และ 3) แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาชนไทย ควรประยุกต์หลักอภิธานิธรรม 7 เพื่อส่งเสริมการปฎิภาหหรือ ความสามัคคี การเคารพกติกาและผู้บังคับบัญชาภายใต้กรอบกฎหมาย ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ควบคู่กับการส่งเสริมการใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีสติ การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และการมีพฤติกรรมทางการเมืองอย่างสุจริต มีวินัย และเคารพกฎหมาย

คำสำคัญ: การบูรณาการหลักพุทธธรรม, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, กองร้อยระวังป้องกัน, ทหารกองประจำการ, สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

บทนำ

ประเทศไทยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการปกครองประเทศจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศตัวเองทั้งทางตรงและทางอ้อม (พิชิต รัชตพิบูลภพ, 2559) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งยึดถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ โดยการใช้อำนาจรัฐต้องอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญและกฎหมาย มีการกำหนดโครงสร้างและขอบเขตการใช้อำนาจขององค์กรทางการเมือง ตลอดจนรับรองสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน อันเป็นหลักสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (สมภพ กระจับทุกซ์ และสันติพงศ์ ธรรมปิยะ, 2568) ประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงออกทางการเมืองตามหน้าที่ สิทธิ และเสรีภาพของตน โดยสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ทั้งนี้ การแสดงออกดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้

กรอบของรัฐธรรมนูญและกฎหมายของประเทศ (พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี (ไกรเทพ) และมะลิ ทิพย์ประจง, 2561)

สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา เผชิญกับปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน ซึ่งนำไปสู่การแบ่งแยกเป็นขั้วอำนาจอย่างชัดเจน ความแตกต่างดังกล่าวไม่ได้จำกัดเพียงการสนับสนุนพรรคการเมืองหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด “ประชาธิปไตย” ที่ไม่ตรงกันในหมู่ประชาชนไทย ความขัดแย้งเหล่านี้มักพัฒนาไปสู่การเผชิญหน้าในระดับสังคม เช่น การประท้วง การจลาจล และการแสดงออกทางการเมืองที่รุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความสงบสุขของสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของรัฐ (พิชิต รัชตพิบูลภพ, 2559) ในขณะที่ประชาชนจำนวนไม่น้อยยังขาดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพ ไม่เข้าใจสิทธิหน้าที่หรือบทบาทของตนในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ส่งผลให้ประชาธิปไตยไทยกลายเป็นเพียงระบบเชิงรูปแบบมากกว่าการเป็นประชาธิปไตยเชิงเนื้อหา การขาดความเข้าใจในสาระสำคัญของระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว ทำให้การเรียกร้องเพื่อให้มีการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจประชาธิปไตยอย่างแท้จริงเป็นไปได้ยาก (ถวิลวดี บุรีกุล และ ธีรวิทย์ แสงมะหะหมัด, 2567)

การพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ซึ่งประชาชนมีความตระหนักและมีบทบาทต่อระบบการเมือง (Almond & Verba, 1963) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมสะท้อนถึงการที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมือง ตระหนักถึงสิทธิและความสำคัญของเสียงของตนเอง ตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง รวมถึงการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของนักการเมือง ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย (สมศักดิ์ บัวอ่อน และวัชรมน จันรอง, 2567)

ทหารกองประจำการนอกจากจะเป็นกำลังพลที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ระเบียบและวินัยขององค์กรทหารแล้ว ยังมีสถานะเป็นพลเมืองที่มีสิทธิและหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตย เช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป การส่งเสริมให้ทหารกองประจำการมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเหมาะสม จึงเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม โดยยังคง

คำนึงถึงระเบียบวินัยและกติกาขององค์กร หลักอภินิหารธรรม 7 เป็นหลักธรรมที่ให้ความสำคัญกับการปรีชาหาหรือ ความพร้อมเพรียง ความสามัคคี และการเคารพกติกาของส่วนรวม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559) ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารกองประจำการได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอภินิหารธรรม 7 กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กรทหาร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักอภินิหารธรรม 7 กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการบูรณาหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แนวคิดหลักอภินิหารธรรม 7 ร่วมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิดของสมบัติ อารังธัญวงศ์ เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดตัวแปร ดังนี้

1. ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ หลักอภินิหารธรรม 7 ซึ่งนำมาใช้เป็นหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย 1) หมั่นประชุมปรีชาหาหรือกัน 2) พร้อมเพรียงกันประชุม 3) ยึดมั่นในหลักและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย 4) เคารพนับถือผู้บังคับบัญชา 5) มีส่วนร่วมในการปกป้องเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส 6) อนุรักษ์รักษาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีงาม และ 7) ดำรงรักษาความผาสุกและพอเพียงให้คงอยู่อย่างยั่งยืน (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิดของสมบัติ อารังธัญวงศ์ (2546) ประกอบด้วย 1) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 2) ทักษะคิดทางการเมือง และ 3) พฤติกรรมทางการเมือง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกันที่ 1 และ 2 สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ปีงบประมาณ 2568 ผลัดที่ 1 จำนวน 45 นาย และผลัดที่ 2 จำนวน 52 นาย รวมทั้งสิ้น 97 นาย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด (กองพันระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, 2568)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงก์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับทหารกองประจำการในสังกัดกรมสรรพกำลังกลาโหมที่ไม่ใช่ประชากรในการวิจัย จำนวน 30 นาย และตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.937

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอภินิหารธรรม 7 กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ส่วนข้อมูลจากคำถามปลายเปิดนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์เป็นแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม” ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม จากผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 97 คน พบว่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-23 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 54.64 มีสถานภาพโสด จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 60.82 และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30 รองลงมา ได้แก่ ระดับ ปวส./อนุปริญญา จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 28.87 ระดับปริญญาตรี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 25.77 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.06 ตามลำดับ

1.2 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ตามหลักอุปทานิยธรรม 7 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านหมั่นประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.76$, $\sigma = 0.59$) รองลงมา ได้แก่ ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม ($\mu = 3.69$, $\sigma = 0.42$) ด้านยึดมั่นในหลักและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.41$) ด้านมีส่วนร่วมในการปกป้องเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ($\mu = 3.65$, $\sigma = 0.47$) ด้านเคารพนับถือผู้บังคับบัญชา ($\mu = 3.63$, $\sigma = 0.54$) ด้านอนุรักษ์รักษาวินัยธรรมทางการเมืองที่ดีงาม ($\mu = 3.61$, $\sigma = 0.33$) และด้านดำรงรักษาความผาสุกและพอเพียงให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ($\mu = 3.60$, $\sigma = 0.41$) ตามลำดับ

1.3 ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านทัศนคติทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.67$, $\sigma = 0.55$) รองลงมา ได้แก่ ด้านพฤติกรรมทางการเมือง ($\mu = 3.66$, $\sigma = 0.43$) และด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\mu = 3.65$, $\sigma = 0.55$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักอุปทานิยธรรม 7 กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน สำนักงาน

ปลัดกระทรวงกลาโหม ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 001** โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวก มีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกันเป็นคู่โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.77^{**}$)

3. ผลการนำเสนอแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกันสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม จากการวิเคราะห์เนื้อหาคำถามปลายเปิด สรุปได้ 3 ด้าน ดังนี้

1) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การส่งเสริมให้ทหารกองประจำการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรมีการบูรณาการหลักพุทธธรรมด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและความไม่ประมาท โดยมองว่าการใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย การตระหนักรู้ถึงคุณค่าและผลกระทบของการเลือกตั้งจะช่วยให้ทหารตัดสินใจอย่างมีสติ รอบคอบ และเป็นอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับหลักพุทธธรรมที่เน้นการใช้ปัญญาและความถูกต้องเป็นฐานในการตัดสินใจทางการเมือง

2) ทักษะคติทางการเมือง การบูรณาการหลักพุทธธรรมสามารถช่วยหล่อหลอมทัศนคติทางการเมืองของทหารกองประจำการให้ตั้งอยู่บนความเป็นกลาง ความยุติธรรม และการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยอาศัยหลักเมตตา กรุณา และสัมมาทิฐิเป็นแนวทางสำคัญ ทัศนคติทางการเมืองที่ดีจะช่วยลดอคติ ความขัดแย้ง และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยอย่างสันติ

3) พฤติกรรมทางการเมือง สะท้อนถึงคามมีวินัย ความสุจริต และการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งสามารถเสริมสร้างได้ด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรมด้านศีลและธรรมาภิบาล พฤติกรรมทางการเมืองที่เหมาะสม เช่น การไม่ใช้ความรุนแรง การไม่บิดเบือนข้อมูล และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ จะช่วยสนับสนุนเสถียรภาพของระบอบประชาธิปไตย และภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรทหาร

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกันสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม” ซึ่งสามารถอภิปรายดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ตามหลักอุปทานิยธรรม 7 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะการปฏิบัติงานของทหารกองประจำการให้ความสำคัญกับระเบียบวินัย ความสามัคคี การปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน และการเคารพผู้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับสาระสำคัญของหลักอุปทานิยธรรม 7 ในด้านการประชุมปรึกษาหารือ การมีความพร้อมเพรียง การเคารพผู้ใหญ่ และการรักษาความสงบเรียบร้อยของส่วนรวม ประกอบกับทหารกองประจำการมีบทบาททั้งในฐานะกำลังพลของหน่วยงานและในฐานะพลเมือง จึงอาจทำให้มีความตระหนักต่อการปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และการมีส่วนร่วมทางการเมืองภายใต้กรอบของกฎหมายและระบอบประชาธิปไตย ส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักอุปทานิยธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดารัตน์ ต้นทอง, พระปลัดสุระ ญาณธโร และพระครูปริยัติปัญญาโสภณ (2569) ที่พบว่า การประยุกต์หลักอุปทานิยธรรม 7 เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทหารกองประจำการมีสถานะเป็นพลเมืองที่มีสิทธิและหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงอาจส่งผลให้มีทัศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของไพวัลย์ เสนบุญ และเกษญา ผาทอง (2567) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

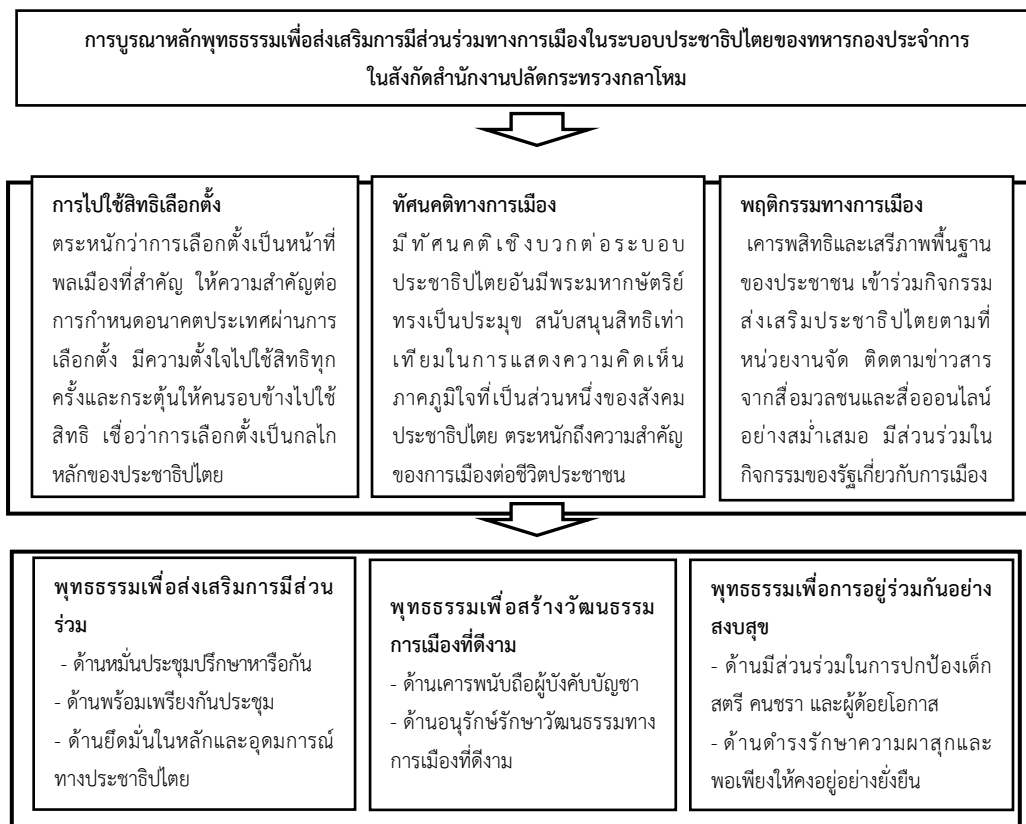
2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักอุปทานิยธรรม 7 กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($r = .77$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักอุปทานิยธรรม 7 เป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบ ความสามัคคี การปรึกษาหารือร่วมกัน การเคารพกฎระเบียบและผู้ใหญ่ ตลอดจนการคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งมีความสอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติหน้าที่

ของทหารกองประจำการที่ต้องอาศัยระเบียบวินัย ความพร้อมเพรียง ความรับผิดชอบ และการทำงานร่วมกัน เมื่อทหารกองประจำการยึดถือและปฏิบัติตามหลักดังกล่าว จึงมีแนวโน้มที่จะควบคู่ไปกับการตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมือง การรับรู้และติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองภายใต้กรอบของกฎหมาย และการใช้สิทธิเลือกตั้ง อันทำให้หลักอภิธานิธรรม 7 และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรารัตน์ ต้นทอง, พระปลัดสุระญาณโร และพระครูปริยัติปัญญาโสภณ (2569) ที่พบว่า หลักอภิธานิธรรม 7 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($R = .679$) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นในทิศทางเดียวกันว่า หลักอภิธานิธรรม 7 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

3. ผลการนำเสนอแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการ พบว่า มีแนวทางสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรส่งเสริมความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความไม่ประมาท และการใช้ปัญญาในการตัดสินใจ 2) ด้านทัศนคติทางการเมือง ควรส่งเสริมความเป็นกลาง ความยุติธรรม และการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยประยุกต์หลักเมตตา กรุณา และสัมมาทิฐิ และ 3) ด้านพฤติกรรมทางการเมือง ควรส่งเสริมวินัย ความสุจริต การเคารพกฎหมาย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ โดยประยุกต์หลักศีลและธรรมาภิบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักพุทธธรรมสามารถนำมาเป็นกรอบในการกำกับความคิด การตัดสินใจ และการแสดงออกทางการเมืองให้เป็นไปอย่างมีสติ รับผิดชอบ และเคารพกติกาของสังคมประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกานต์ หงษ์กุลเศรษฐ์ (2567) ที่พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป ควรนำหลักอภิธานิธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ควบคู่กับการส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การสร้างความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีทางการเมือง การเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนติดตามข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษา “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการในสังกัดกองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม” ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองประจำการ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ได้ดังนี้

การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตระหนักว่าการเลือกตั้งเป็นหน้าที่พลเมืองและเป็นกลไกสำคัญของประชาธิปไตย มีความตั้งใจไปใช้สิทธิทุกครั้งและส่งเสริมผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิ

ทัศนคติทางการเมือง มีทัศนคติเชิงบวกต่อระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนความเท่าเทียมในการแสดงความคิดเห็น และเห็นความสำคัญของการเมืองต่อชีวิตประชาชน

พฤติกรรมทางการเมือง เคารพสิทธิและเสรีภาพพื้นฐาน เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยของรัฐ และติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ

พุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม เน้นการประชุมปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอ เปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น มีวินัยในการเข้าร่วม และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมภายใต้หลักประชาธิปไตย

พุทธธรรมเพื่อสร้างวัฒนธรรมการเมืองที่ดีงาม เคารพผู้หลักผู้ใหญ่ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ รักษาค่านิยมทางการเมืองที่เหมาะสม และส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

พุทธธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ส่งเสริมความยุติธรรม ความเมตตา และการดำรงชีวิตตามหลักพอเพียงอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมและหน่วยงานต้นสังกัดที่กำกับดูแลทหารกองประจำการ ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายหรือแนวทางส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยกำหนดให้มีกิจกรรมเสวนา การให้ความรู้ และช่องทางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และบทบาทของทหารในฐานะพลเมืองภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบของทางราชการ

2. กองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ควรนำผลการวิจัยไปกำหนดแนวทางการสื่อสารและการให้ความรู้แก่ทหารกองประจำการ โดยจัดให้มีช่องทางเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและนำเสนอข้อมูลอย่างรอบด้าน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเหมาะสม

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการฝึกและการพัฒนากำลังพลของสำนักงาน ปลัดกระทรวงกลาโหม ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการพัฒนาหลักสูตรหรือกิจกรรมฝึกอบรม สำหรับทหารกองประจำการ โดยเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้ง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างมีวิจารณญาณ และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ภายใต้หลักประชาธิปไตยและกรอบของกฎหมาย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมและผู้บังคับบัญชากองร้อยระวังป้องกัน ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ความรู้และรณรงค์แก่ทหารกองประจำการ เกี่ยวกับความสำคัญของการใช้สิทธิเลือกตั้ง สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง เพื่อส่งเสริมให้ทหารกองประจำการตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างเหมาะสม

2. กองร้อยระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ทหารกองประจำการเกี่ยวกับ สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของพลเมือง ตลอดจนความสำคัญของการเลือกตั้ง เพื่อสร้างความตระหนักและทัศนคติที่เหมาะสมต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการฝึกและพัฒนา กำลังพลของสำนักงาน ปลัดกระทรวงกลาโหม ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการพัฒนาหลักสูตรหรือกิจกรรมฝึกอบรม สำหรับทหารกองประจำการ โดยเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายการเลือกตั้ง กระบวนการเลือกตั้ง สิทธิและหน้าที่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการพิจารณาข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้ทหารกองประจำการสามารถใช้สิทธิและมีส่วนร่วมทางการเมืองบนพื้นฐานของข้อมูลและ ภายใต้กรอบของกฎหมาย

คำรับรองและการเปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน

1. การเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

ผู้เขียนขอรับรองว่าไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อการออกแบบและ ดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์และตีความข้อมูล ตลอดจนการนำเสนอผลการวิจัย

2. การใช้ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสนับสนุนการจัดทำต้นฉบับ

ผู้เขียนได้ใช้ ChatGPT (GPT-5.6 Sol) ของ OpenAI เพื่อช่วยตรวจสอบและปรับแก้ภาษา ปรับสำนวนให้มีความเหมาะสมทางวิชาการ รวมถึงตรวจสอบความชัดเจนและความสอดคล้องของเนื้อหา

3. คำรับรองเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล (Data Availability Statement)

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะ เนื่องจากคำนึงถึงความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวตนของผู้ให้ข้อมูลสามารถขอรับจากผู้เขียนได้ตามคำขอที่สมเหตุสมผล

4. คำรับรองด้านจริยธรรมการวิจัย (Ethics Statement)

การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ยื่นขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ทั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยแก่ผู้เข้าร่วม และผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจ โดยผู้วิจัยคำนึงถึงการรักษาความลับและการไม่เปิดเผยข้อมูลที่สามารถระบุตัวตนของผู้เข้าร่วมการวิจัย

5. แหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย (Funding)

การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท โดยผู้วิจัยใช้ทุนส่วนตัวในการดำเนินการวิจัย และไม่ได้รับทุนสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรภายนอก

6. การระบุบทบาทของผู้มีส่วนร่วมตามหลัก CRediT

ผู้เขียนเป็นผู้ดำเนินการวิจัยและจัดทำต้นฉบับ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่กำกับดูแลและให้คำปรึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กองพันระวังป้องกัน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. (2568). *หนังสือที่ กท 01210.4/310 เรื่อง ขอแจ้งข้อมูลทหารกองประจำการ ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2568*. (อัดสำเนา).
- ณัฐกานต์ หงษ์กุลเศรษฐ์. (2567). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารสันติสุขปริทรรศน์*, 5(1), 17–31.

ถวิลวดี บุรีกุล และธัชวดี แสงมะหะหมัด. (2567). การประเมินสถานการณ์ความเป็นประชาธิปไตยของประเทศไทย: จับชีพจรประชาธิปไตยไทย พ.ศ. 2566. สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2550). วัฒนธรรมทางการเมืองไทย. ใน การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 9 ประจำปี 2550 เรื่อง วัฒนธรรมการเมือง จริยธรรม และการปกครอง (Political Culture, Ethics and Governance) (น. 3–20). สถาบันพระปกเกล้า.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2559). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยาย (พิมพ์ครั้งที่ 45). สหธรรมิก. พิชิต รัชตพิบูลภพ. (2559). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร. วารสารสถาบันพระปกเกล้า คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. 14(1), 99-120.

ไพวัลย์ เสนบุญ และเกษฎา ผาทอง. (2567). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร กองพันทหารราบ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กรุงเทพมหานคร. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 7(3), 738–757.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2546). การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 13). คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมภพ ระงับทุกข์, และสันติพงศ์ ธรรมปิยะ. (2568). การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ 2560. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 5(2), 139–150.

สมศักดิ์ บัวอ่อน และวัชรมน จันรอง. (2567). วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข. วารสารภักดีชุมพลปริทรรศน์, 2(3), 17–30.

สุดารัตน์ ต้นทอง, พระปลัดสุระ ญาณธโร และพระครูปริยัติปัญญาโสภณ. (2569). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุรินทร์. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 17(2), 305–319.

Almond, G. A., & Verba, S. (1963). *The civic culture*. Princeton University Press.